

Handläggare
Camilla Husebye Becker
Telefon: 08-508 28 883

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-10-22, p. 8

Albin Ring
Telefon: 08-508 28 928

Ändring av reglementen för vissa facknämnder och stadsdelsnämnderna samt i reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS2019/1121

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Tillstyrka ändringarna med de förslag till justeringar som framgår av miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Godkänna miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
3. Justera ärendet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Sammanfattning

En översyn av reglementena har gjorts av stadsledningskontoret utifrån kommunfullmäktiges beslut om budget 2019 för Stockholms stad. Översynen har även omfattat uppdateringar utifrån den nya kommunallagen (2017:725) samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679) och lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Uppdateringar har också gjorts utifrån vissa andra lagändringar. Därutöver föreslås några ytterligare förtydliganden och redaktionella förändringar.

För nämndens vidkommande är det förslagen i reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder samt reglementet för kommunstyrelsen avseende regleringen av

personuppgiftsansvaret som jämte förslagen till ändringar i nämndens eget reglemente är av intresse.

Vad gäller regleringen av personuppgiftsansvaret inom staden föreslås att nuvarande bestämmelser, som anger att varje nämnd är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som nämnden behandlar i sin verksamhet, kompletteras med information om att nämnden också kan vara personuppgiftsbiträde till eller gemensamt personuppgiftsansvarig med annan nämnd. I så fall ska en instruktion från den personuppgiftsansvariga nämnden med ett innehåll motsvarande ett personuppgiftsbiträdesavtal, eller en ansvarsreglering i fråga om gemensamt personuppgiftsansvar, upprättas.

Förvaltningen välkomnar att personuppgiftsansvaret förtydligas men anser att det hade varit lämpligare om kommunstyrelsen istället angavs som personuppgiftsansvarig för behandlingar av stadsgemensam karaktär som utförs i centralt förvaltade system – till exempel avseende ekonomisk förvaltning och personaladministration. Förvaltningen understryker vidare att förslaget också får vissa praktiska konsekvenser som bör adresseras av kommunstyrelsen:

- Ansvarsfördelningen avseende de centralt förvaltade systemen behöver redovisas så att tillbörliga instruktioner/ansvarsregleringar mellan berörda nämnder kan upprättas.
- Ett ramverk för hur instruktionerna ska utformas behöver utarbetas av staden centralt så att regleringen av kommuninterna personuppgiftsansvarsförhållanden blir enhetlig och korrekt.

Vad gäller nämndens reglemente föreslås två justeringar:

I remissen föreslås att det i 2 § 3 punkten görs ett tillägg, så att det framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens uppgifter inom ramen för tobakslagstiftningen inte omfattar de uppgifter som ska handhas av stadsdelsnämnderna *eller socialnämnden*.

Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget.

Vidare föreslås att ordet ”samt”, som fallit bort ur 5 § 2 punkten i samband med förra ändringen av reglementet, återinförs på samma ställe i texten.

Ordet ”samt” har i samband med den senaste ändringen i reglementena troligen tagits bort av misstag. Effekten har dock blivit att delegationen har fått en annan innebörd. Förvaltningen anser därför att det är angeläget att ordet ”samt” återinförs i texten. Förvaltningen anser att det därutöver bör göras en justering av lagrumshänvisningarna så att dessa motsvarar vad som framgick av Kfs 2016:07 och delegationen fortsatt får samma innebörd som i den versionen av reglementet.

Sammanfattningsvis föreslår förvaltningen att 5 § 2 p. i nämndens reglemente får följande lydelse (förvaltningens förslag kursiverade):

2. att föra talan hos länsstyrelsen eller annan överinstans inom nämndens verksamhetsområde *samt enligt 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken*, 19 kap. 5 § och 22 kap. 6 § miljöbalken.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ändringar i reglementena för arbetsmarknadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsdelsnämnderna och reglementet för äldrenämnden (bilaga 1). Dessutom har uppdatering skett i reglemente med allmänna bestämmelser för stadens nämnder samt i reglemente med bestämmelser om stadsrevisionen i Stockholms stad. (I detta ärende biläggs endast de reviderade förslagen till nämndens reglemente, kommunstyrelsens reglemente och reglemente med allmänna bestämmelser för stadens nämnder, bilaga 2-4).

Ändringarna har skett utifrån kommunfullmäktiges beslut om budget 2019, ny kommunallag och dataskyddsförordning samt vissa andra lagändringar som påverkar reglementena i staden. Viss övrig uppdatering och språklig översyn m.m. har också gjorts.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ändringar i reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder samt reglementet för kommunstyrelsen

Ändring i 5 § reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder, respektive i 9 § reglemente för kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att 5 § reglemente med allmänna bestämmelser för stadens nämnder, som reglerar personuppgiftsansvaret inom staden, ska ges följande lydelse:

5 §

Nämnden är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som nämnden behandlar i sin verksamhet. Nämnden kan också vara personuppgiftsbiträde åt en annan nämnd eller gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med en annan nämnd, varvid de inbördes ansvarsförhållandena ska regleras. Vid ett biträdesförhållande ska den personuppgiftsansvariga nämnden ge instruktioner om behandlingen till den personuppgiftsbiträdande nämnden. Om gemensamt personuppgiftsansvar förekommer ska fördelningen av ansvar regleras mellan nämnderna, bl.a. avseende den registrerades rättigheter och tillhandahållande av information till den registrerade.

Kommunstyrelsen föreslår vidare att motsvarande bestämmelse i 9 § kommunstyrelsens reglemente ska ges följande lydelse:

9 §

Styrelsen är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som styrelsen behandlar i sin verksamhet. Styrelsen kan också vara personuppgiftsbiträde åt en annan nämnd eller gemensamt personuppgiftsansvarig tillsammans med en annan nämnd, varvid de inbördes ansvarsförhållandena ska regleras. Vid ett biträdesförhållande ska den personuppgiftsansvariga nämnden ge instruktioner om behandlingen till den personuppgiftsbiträdande nämnden. Om gemensamt personuppgiftsansvar förekommer ska fördelningen av ansvar regleras mellan nämnderna, bl. a. avseende den registrerades rättigheter och tillhandahållande av information till den registrerade.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i ärendet framgår bland annat att staden har ett antal centralt upphandlade och förvaltade system såsom löne- och personaladministrativa system (LISA), ekonomisystem (Agresso) och sociala system m.fl.

Upphandlande/förvaltande nämnd är t.ex. kommunstyrelsen eller socialnämnden. Systemen används sedan (även) av andra nämnder - stadsdelsnämnder och facknämnder – bland annat genom att föra in personuppgifter i systemen. Personuppgifterna behandlas då av upphandlande/förvaltande nämnd för den andra nämndens räkning och ett personuppgiftsbiträdesförhållande uppstår.

I de fall någon nämnd behandlar personuppgifter åt annan nämnd kan personuppgiftsbiträdesavtal inte tecknas eftersom staden är en juridisk person och nämnderna inte kan skriva avtal med varandra. Förhållandet måste dock regleras, liksom för det fall gemensamt personuppgiftsansvar förekommer. Därmed behöver en annan rättsakt reglera förhållandet. Detta kan ske genom en instruktion från den personuppgiftsansvariga nämnden med ett innehåll motsvarande ett personuppgiftsbiträdesavtal, eller genom en ansvarsreglering i fråga om gemensamt personuppgiftsansvar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i att regleringen av personuppgiftsansvaret inom staden behöver justeras med anledning av den nya dataskyddslagstiftningen och välkomnar därför stadsledningskontorets översyn.

Förvaltningen är emellertid inte helt övertygad om att en lösning där kommunstyrelsen ska anses vara personuppgiftsbiträde för behandlingar som nämnderna utför inom ramen för stadens gemensamma förvaltning är den mest ändamålsenliga. Dessa behandlingar utförs rent faktiskt som ett led i stadens övergripande förvaltning snarare än inom ramen för nämndernas verksamhet. Det kan därför ifrågasättas vilket inflytande nämnderna har över ändamål och medel avseende de behandlingar av personuppgifter som sker inom dessa system. Förvaltningen hade istället föredragit en reglering där kommunstyrelsen pekas ut som personuppgiftsansvarig för alla behandlingar som sker inom system hänförliga till stadens centrala förvaltning (till exempel LISA och Agresso). På så vis skulle instruktionerna avseende personuppgiftsbehandlingen för stadens gemensamma räkning lämnas av kommunstyrelsen till nämnderna istället för att stadens alla nämnder ska lämna instruktioner till kommunstyrelsen för behandlingar som de ändå är skyldiga att utföra enligt kommunstyrelsens anvisningar.

Den föreslagna regleringen föranleder vidare ett par praktiska konsekvenser som det vore önskvärt att kommunstyrelsen också adresserade inom ramen för ärendet:

- **För vilka centrala register krävs det att instruktioner/ansvarsregleringar upprättas?**
Förvaltningen upplever att det i dagsläget inte är tydligt för vilka centralt förvaltade system som kommuninterna instruktioner/ansvarsregleringar behöver upprättas i konsekvens med den föreslagna regleringen. Det är därför av stor vikt att det tydliggörs vilka befintliga centrala system som kräver att instruktioner/ansvarsregleringar upprättas mellan stadens nämnder och kommunstyrelsen.
- **Hur ska instruktioner mellan personuppgiftsansvarig nämnd och nämnd som är personuppgiftsbiträde lämnas?**
Som följer av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande behöver biträdesförhållanden inom staden hanteras med en annan typ av instruktioner än personuppgiftsbiträdesavtal. Förvaltningen anser att det vore lämpligt om ett ramverk för hur sådana instruktioner ska utformas utarbetas av staden centralt så att regleringen av kommuninterna personuppgiftsansvarsförhållanden blir korrekt och enhetligt inom hela staden. Detta gäller såväl centralt upphandlade och förvaltade system som biträdesförhållanden mellan enskilda nämnder – till exempel den behandling som nämndsekreterariatet utför för nämndens räkning.

Ändringar i reglementet för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ändring i 2 §

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att det i 2 § 3 punkten görs ett tillägg, så att det framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens uppgifter inom ramen för tobakslagstiftningen inte omfattar de uppgifter som ska handhas av stadsdelsnämnderna *eller socialnämnden*.

Förvaltningens synpunkt

Förvaltningen har inget att erinra mot den föreslagna ändringen.

Ändring i 5 §

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att ordet ”samt”, som fallit bort ur 5 § 2 punkten i samband med förra ändringen av reglementet, återinförs på samma ställe i texten.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen tillstyrker att ordet samt återinförs i texten, men vill härutöver framhålla följande.

I den tidigare versionen av reglementet (Kfs 2016:07) angavs i 5 § 2 punkten att nämnden utövar stadens befogenhet

”att föra talan hos länsstyrelsen eller annan överinstans inom nämndens verksamhetsområde samt enligt 20 kap 2 § andra stycket och 22 kap 6 § andra stycket miljöbalken”.

I 20 kap. 2 § andra stycket miljöbalken, numera upphävd, angavs att (mark- och) miljödomstol, om inte annat är föreskrivet, efter överklagande prövar länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt denna balk eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Bestämmelsen återfinns idag i 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken.

Av 22 kap. 6 § andra stycket framgår att en kommun i ett ansökningsmål (vanligen rörande tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet) får föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen.

Innebörden av delegationen i Kfs 2016:07 har således varit att nämnden *dels* har rätt att föra talan i nämndens egna ärenden, *dels* i ärenden där det överklagade beslutet har fattats av länsstyrelse eller annan statlig myndighet som första instans samt *dels* i ansökningsmål enligt miljöbalken.

Under 2018 gjordes en översyn av reglementena och uppdateringar föranledda av författningsändringar genomfördes. Det framgår dock inte av kommunstyrelsens tjänsteutlåtande att någon ändring i sak hade avsetts. Genom Kfs 2019:12 fick bestämmelsen således följande lydelse:

”att föra talan hos länsstyrelsen eller annan överinstans inom nämndens verksamhetsområde enligt 1 kap. 3 § andra stycket

p. 2 lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, 19 kap. 5 § och 22 kap. 6 § andra stycket miljöbalken”

Som framgår ovan har ordet ”samt” fallit bort. Vidare har hänvisningen till 20 kap. 2 § andra stycket miljöbalken, som upphävts, ersatts med en hänvisning till 1 kap. 3 § andra stycket andra punkten lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar. Härutöver har infogats en hänvisning till 19 kap. 5 § miljöbalken.

I 1 kap. 3 § andra stycket andra punkten lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar framgår att ett mål eller ärende hos en mark- och miljödomstol inleds genom att en förvaltningsmyndighets eller en kommuns beslut överklagas till mark- och miljödomstolen.

19 kap. 5 § miljöbalken innehåller en instruktion till länsstyrelse eller kommunal nämnd som ska pröva ett ärende om miljöfarlig verksamhet om att tillämpa i paragrafen angivna lagrum (bland annat 22 kap. 6 § miljöbalken om talerätt).

Genom att ordet ”samt” fallit bort får texten innebörden att nämnden endast får föra talan i överinstanser inom nämndens verksamhetsområde och att kommunens delegerade behörighet att föra talan i denna del följer av de uppräknade lagrummen.

Förvaltningens uppfattning är emellertid att ”samt” syftar till att tydliggöra att nämnden får föra talan inte bara i mål som rör nämndens egna överklagade beslut, utan också i fråga om sådana beslut som fattats av länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Nämnden har dessutom delegerats befogenhet i en annan typ av mål, nämligen att föra stadens talan i ansökningsmål.

Förvaltningens uppfattning är alltså att de uppräknade lagrummen inte avser den rättsliga grunden för att föra talan i nämndens egna ärenden, utan avser två helt andra situationer. Det är därför angeläget att ordet ”samt” återinförs så att detta förhållande åter blir tydligt.

När det gäller de aktuella lagrummen behövs också vissa förtydliganden.

Bestämmelsen i 1 kap. 3 § lagen om mark- och miljödomstolar anger hur mål och ärenden inleds hos domstol och att detta kan ske bland annat genom att en förvaltningsmyndighets eller kommuns beslut överklagas till domstolen. Förvaltningen förmodar att hänvisningen till detta lagrum har tillkommit till följd av

sammanblandning då att ordet ”samt” fallit bort. Som framgår ovan är det förvaltningens mening att det inte finns någon lagrumshänvisning kopplad till första ledet i 5 § 2 p., d.v.s. rätten att föra talan i överklagade ärenden inom nämndens eget verksamhetsområde. När ordet ”samt” föll bort återstod (felaktigt) en rak hänvisning - ”enligt” - till 20 kap. 2 § andra stycket, som då antagligen, och helt riktigt, uppfattats som felaktig rättslig grund för befogenheten att föra talan över beslut inom nämndens verksamhetsområde. Förvaltningen är dock av uppfattningen att det alltså inte finns behov av någon lagrumshänvisning för det första ledet i delegationen. Hänvisningen till lagen om mark- och miljödomstolar därför bör utgå.

Förvaltningen föreslår istället att det efter ”samt enligt” införs en hänvisning till 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken (som ersatte den upphävda bestämmelsen i 20 kap. 2 § andra stycket).

Förvaltningen har däremot inget att erinra mot hänvisningen till 19 kap. 5 § miljöbalken, eftersom den förtydligar det förhållandet att kommunen får föra talan enligt 22 kap. 6 § miljöbalken även i ansökningsmål om miljöfarlig verksamhet hos länsstyrelsen (miljöprövningsdelegationen).

Sammanfattningsvis föreslår förvaltningen att 5 § 2 p. i nämndens reglemente får följande lydelse (förvaltningens förslag kursiverade):

2. att föra talan hos länsstyrelsen eller annan överinstans inom nämndens verksamhetsområde *samt enligt 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken*, 19 kap. 5 § och 22 kap. 6 § miljöbalken

Bilagor

1. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
2. Förslag till reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder
3. Förslag till reglemente för kommunstyrelsen
4. Förslag till reglemente för miljö- och hälsoskydds nämnden